

ZAKLJUČNO POROČILO RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	J6-3634
Naslov projekta	Položaj in vloga Slovenije v jugoslovanski državi po drugi svetovni vojni (1945-1991)
Vodja projekta	6406 Zdenko Čepič
Tip projekta	J Temeljni projekt
Obseg raziskovalnih ur	9630
Cenovni razred	A
Trajanje projekta	05.2010 - 04.2013
Nosilna raziskovalna organizacija	501 Inštitut za novejšo zgodovino
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	2404 INŠTITUT NOVE REVIE, zavod za humanistiko
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	6 HUMANISTIKA 6.01 Zgodovinopisje
Družbeno-ekonomski cilj	13.06 Humanistične vede - RiR financiran iz drugih virov (ne iz SUF)
Raziskovalno področje po šifrantu FOS	6 Humanistične vede 6.01 Zgodovina in arheologija

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

2. Povzetek raziskovalnega projekta¹

SLO

V raziskavi o položaju in vlogi Slovenije kot federalne enote (ustavno republika) v zvezni jugoslovanski državi so obdelane in prikazane njene bistvene značilnosti (1945-1991). Jugoslavija je bila organizirano federativno na osnovi načela pravice narodov do samoodločbe. Za uveljavitev te pravice je morala Slovenija doseči državnost; postati je morala politični subjekt, slovenski narod pa suveren. To je dosegla v času druge svetovne vojne. Na doseženi državnosti je Slovenija gradila svoj položaj in svojo vlogo v skupni jugoslovanski državi. Na položaj Slovenije so vplivali politični razlogi, tj. federativnost, temelječa na enakosti in enakopravnosti narodov. Vloga

Slovenije pa je bila v marsičem odvisna in pogojevana od njenega zgodovinskega razvoja, zlasti ekonomskega in socialnega. V drugo jugoslovansko državo je stopila kot njen gospodarsko najbolj razviti del. Glede na način vodenja gospodarstva z brezkompromisno centralizacijo se je to v razvoju Slovenije pokazalo kot slabost zanjo. Sprejeta je bila namreč politična odločitev, da se zato v slovenski gospodarski razvoj vlaga manj vse dotlej, dokler je drugi predeli jugoslovanske države ne dohitijo. Hkrati pa je zaradi svoje gospodarske razvitosti Slovenija morala veliko prispevati v gospodarski razvoj celotne države. To je bil eden od razlogov, da je postala odločen nasprotnik centralizma in pobudnik politike, ki bi dala večjo vlogo federalnim enotam pri odločitvah o njihovem lastnem razvoju. Slovenske politične elite so ves čas iskale ravnotežje med nacionalnim (slovenskim) in skupnim (jugoslovanskim). Za Slovenijo je bila značilna za jugoslovanske razmere visoka življenska raven. Stopnja slovenske državnosti se je kazala v upravi in sodstvu, zunaj dosega slovenskega državnega vodstva pa je bila vojska kot pomemben dejavnik zvezne politike. Izjema je bila Teritorialna obramba. Na politično ozračje in javnost je posebej močno vplival slovenski odnos do jugoslovanstva, ki je bilo v očeh večine slovenskega prebivalstva nadgradnja nacionalne opredelitve, ne pa njen nadomestek; Slovenijo so razumeli kot ožjo, Jugoslavijo kot širšo domovino. Odnos v Sloveniji do Jugoslavije je kazalo tudi javno mnenje (tega so ugotavljalci od konca šestdesetih let dalje), ki je pokazalo, da so bile v njej precej izpolnjena pričakovanja prebivalstva. Se pa je ta odnos spremenjal glede na politične in gospodarske razmere in krize. Kljub rastočemu nezadovoljstvu resnejših političnih pobud za slovensko ločitev od Jugoslavije vse do srede osemdesetih let ni bilo.

ANG

In the context of the research on the position and role of Slovenia as a federal unit in the federal Yugoslav state (1945-1991), its essential characteristics have been analysed and outlined. In terms of organisation Yugoslavia was a federation based on the principle of the nations' right to self-determination. In order to implement this right Slovenia had to achieve statehood; it had to become a political subject, while the Slovenian nation had to attain sovereignty. Slovenia achieved this during WW II, and it built its position and role in the common Yugoslav state on the statehood it had attained. The position of Slovenia was influenced by political factors, i.e. federal system based on equality and equal status of the nations. In many ways the role of Slovenia depended on and was conditioned by its historical – especially economic and social – development. It entered the 2. Yugoslav state as its economically most developed part. But since the economy was managed through uncompromising centralisation, this turned out to be detrimental for the further Slovenian development. As it was, a political decision was adopted that less resources would be invested into Slovenian economic development for as long as the other parts of the Yugoslav state were catching up to it. Due to its economic development level, Slovenia also had to make considerable contributions to the economic development of the whole country. This was one of the reasons why Slovenia became a decisive opponent of centralism and advocate of the policy which would ensure a greater role of the federal units in the decision-making process about their own development. The Slovenian political elites constantly sought the balance between what was national (Slovenian) and what was common (Yugoslav). Slovenia was also characterised by a high living standard in comparison with the Yugoslav situation. The level of Slovenian statehood was evident in the administration and judiciary. However, the army as an important factor of the federal policy could not be influenced by the Slovenian leadership. The only exception was the Territorial Defence. The political atmosphere and the public were strongly influenced by the Slovenian attitude to Yugoslavism, which was, in the eyes of the majority of the Slovenian population, an upgrade of the national identity, not its substitute – Slovenia was understood as a narrower and Yugoslavia as a wider homeland. The Slovenian attitude towards Yugoslavia was also apparent from the public opinion (examined since the 1960s), showing that the expectations of the population with regard to Yugoslavia were met to a significant degree. However, this attitude changed in response to the political and economic circumstances and crises. Despite the growing dissatisfaction, more serious political initiatives for the Slovenian separation from Yugoslavia did not exist until as late as the mid-1980s.

3.Poročilo o realizaciji predloženega programa dela na raziskovalnem projektu²

Z raziskavo o položaju in vlogi Slovenije v drugi jugoslovanski državi je ta predstavljeno problematika na področjih politike, gospodarstva, pa tudi t. i. nadgradnje, npr. športa. Kljub

ustavni enakopravnosti in enakovrednosti Slovenije v Jugoslaviji, je bila njena vloga pogojena predvsem z njenim dotedanjim razvojem, zlasti gospodarskim. Iz tega je izhajala večina vzrokov, ki so vodili Slovenijo v njeni politiki v vsem obdobju druge Jugoslavije. Raziskava je zgodovinopisna in temelji na metodah in tehniki znanstvenega zgodovinopisja.

Slovenija je bila v drugi Jugoslaviji (1945-1991) federalna enota, ustavno opredeljena kot republika. V drugo Jugoslavijo organizirano federativno po načelu enakopravnosti in enakovrednosti vseh narodov, so se združili narodi z območja predvojne jugoslovanske države na upoštevanju načela samoodločbe naroda. S federativno ureditvijo se je položaj v drugo Jugoslavijo vključenih narodov bistveno spremenil glede na njihov položaj pred 2. svetovno vojno. Prvič v zgodovini je bilo ime Slovenija uporabljeno za ime obstoječe politične upravne enote. Bila je federalna enota, z vrsto prvin značilnih za državo: ozemlje oz. meje, prebivalstvo, ki je bilo večinsko slovensko, kar je bila ena od posebnosti Slovenije, ki je bila nacionalno najbolj »čista« in enovita (delež slovenskega prebivalstva v Sloveniji, je sicer padal na račun majhnega naravnega prirastka in večanja priselitvenega), svojo suvereno oblastjo. Ta je del svoje suverenosti prepustila zveznim državnim organom. Ti so upravno delovali na način značilen za centralizem. To je bilo za Slovenijo moteče glede njenega gospodarskega razvoja, katerega ni mogla voditi sama, ampak ji je bil določen iz centra. Ustavna ureditev je tako določala položaj Slovenije v Jugoslaviji. Vloga, ki jo je imela, pa je izhajala iz vrste posebnosti iz njenega dotedanjega razvoja. Centralizem kot način upravljanja je bil moteč zlasti za Slovenijo, saj ji je onemogočal gospodarski razvoj po lastnih materialnih možnostih in potrebah. Slovenija je zato od konca petdesetih let dalje zahtevala zmanjševanje centralizma. Postala je pobudnik večjega federalizma z večjo možnostjo republik za svoj razvoj, in za manjšo vlogo zvezne državne uprave. Pristojnosti republik in njihovih državnih organov so se začele večati s političnimi in ustavnimi spremembami v začetku sedemdesetih let; takratne ustavne spremembe so bile bistven del nove ustawe iz leta 1974, ki je federativnost še dodatno federalizirala (približala konfederativnosti). Centralistične težnje v osrednjih zveznih organih so se ponovno okrepile sredi osemdesetih let. Več centralizma je zaradi lastnih nacionalnih koristi zahtevala Srbija, kar je povzročilo neposredno napetost med njo in Slovenijo. V Sloveniji se je tudi zato začel proces demokratizacije, ki je bil pogoj za hkratni proces osamosvajanja.

Slovenci s(m)o jugoslovansko državo sicer razumeli kot svojo, kot t. i. širšo domovino. Vse do srede osemdesetih let je bilo v Sloveniji večinsko mnenje, da je Jugoslavija za Slovenijo in Slovence država številnih prednosti. Jugoslovanska skupnost za Slovence sama po sebi ni bila vprašljiva, četudi je bil s položajem Slovenije v državi marsikdo nezadovoljen. Težave so v glavnem povezovali z vprašanji življenjskega standarda. Politična vprašanja (demokracija in pluralizem) so bila vse do druge polovice osemdesetih let manj pomembna. Posebej občutljiv je bil odnos med t. i. razvitimi in nerazvitimi republikami, saj je bila Slovenija kot najrazvitejša republika »djajalec« za nerazvite. Ko pa se je pokazalo zaradi večanja nemožnosti imeti na »usodo« Jugoslavije vpliv in z večanjem zahtev po prevladi enega, sicer številčno največjega naroda v Jugoslaviji, se je začel znotraj Slovenije proces »odlepljanja« od Jugoslavije.

S federativnostjo je bilo v jugoslovanski državi t. i. nacionalno vprašanje načeloma rešeno. Ni pa bilo v praksi. Eno od vprašanj, na katerega so bili Slovenci občutljivi, je bila uporaba slovenščine kot uradnega jezika zlasti v organih zvezne oblasti in v vojski. Položaj in vloga slovenščine v zveznih organih sta bila nedorečena, zato je prihajalo tudi do sporov, kar so v teh organih označevali za slovenski šovinizem. Slovenski izobraženci so sprožili vprašanja jezikovne politike pri kulturni ustvarjalnosti, ob začetku šestdesetih let pa so temu vprašanju večjo pozornost posvetili tudi v slovenski politiki; leta 1966 so bile sprožene razprave o zapostavljanju slovenščine na račun srbohrvaščine v jugoslovanskih oblastnih organih in v vojski. Sredi sedemdesetih let se je to navidezno umirilo, a se je problematika v javnost vrnila v kriznih osemdesetih letih. Takrat kot uvajanje t. i. skupnih izobraževalnih jader. V povezavi s tem se je krepil tudi slovenski nacionalizem, katerega so sicer v Sloveniji razumeli kot obrambni. Na osnovi tega se je začel v slovenski javnosti proces razločevanja slovenstva od jugoslovanstva. Javno se je začelo govoriti o slovenskem narodnem vprašanju. Odnos do Jugoslavije je postajal kritičen.

Jugoslavija je bila zelo heterogena država. Tudi gospodarsko. Na tem področju je bil centralizem najizrazitejši. V državnem centru so določali skupno gospodarsko politiko in razvojne prioritete posameznih republik. Zlasti za razvitejše dele skupne države (Slovenija, Hrvaška) je to pomenilo gospodarski zastoj. Tovrstni centralizem je pogojeval gospodarski nacionalizem in partikularizem, kar je bila bistvena osnova medsebojnih trenj v Jugoslaviji. Šlo je za nasprotja med gospodarsko razvitimi in nerazvitimi republikami in v tekmovanju federalnih enot na skupnem trgu ter nesoglasja glede nujnih gospodarskih reform. Kot gospodarsko najrazvitejša

republika je Slovenija tesno povezovala uresničevanje nacionalnih gospodarskih interesov z nadaljevanjem decentralizacije pristojnosti in odločanja ter krepitvijo blagovno tržnih in odnosov. V tem je bila ena od vlog Slovenije v času druge Jugoslavije. Na področju gospodarstva ni bila vedno jasno vidno ustavna opredelitev o enakosti in enakopravnost vseh narodov in njihovih politično upravnih enot. Do premikov glede uveljavljanja večje vloge republik, pri izražanju teh zahtev je bila Slovenija vodilna, je prišlo na prelomu iz petdesetih v šestdeseta leta. Večjo vlogo republik pri odločanju in usmerjanju svoje gospodarske politike pa je omogočila šele ustava iz leta 1974. Jugoslavijo je preoblikovala v gospodarsko skupnost (skupni trg), omogočila oblikovanje t. i. nacionalnih gospodarstev in uresničevanje njihovih avtarkičnih teženj. Slovenija je nove razmere, na katere je v predhodnem desetletju odločilno vplivala, znala izkoristiti. V zadnjem desetletju obstoja jugoslovanske države je Slovenija povečala obseg menjave z drugimi republikami; prodala jim je več blaga in storitev, kot jih je od njih kupila. Kljub načelu »enotnega jugoslovanskega trga« je bilo trgovanje med republikami dokaj omejeno; po podatkih o medrepubliški menjavi je bilo v sedemdesetih letih skoraj 70 % vse blagovne menjave opravljene znotraj posamezne republike. Za Slovenijo je bilo jugoslovansko tržišče pomembno. Slovenska podjetja so na »južnih trgih« lahko plasirala svoje proizvode in storitve, po katerih na zunanjih, konvertibilnih trgih ni bilo povpraševanja ali pa so zanje ponujali precej nižje cene. S finančno ugodnimi transakcijami, z nakupom poceni surovin in prodajo precej dražjih polizdelkov in končnih izdelkov ter storitev, so slovenska podjetja ustvarjala denarne presežke. Del teh sredstev je Slovenija vložila v nadaljnji razvoj in v izboljšanje življenjske ravni, precejšen del pa se je v obliki raznih davščin in prispevkov vrnil v zvezne sklade in v sklade drugih, zlasti manj razvitih republik.

Na »podobo« Jugoslavije, v kateri in kako s(m)o živelji Slovenci so vplivali tudi slovenski politiki. Med vodilnimi oblikovalci je bil zlasti glede ustavne ureditve, s posebnim poudarkom na federativnosti in tudi na političnem sistemu, Edvard Kardelj. Bil je tudi eden vodilnih jugoslovanskih ideologov jugoslovanskega političnega sistema, t. i. samoupravnega socializma. Slovenski politiki so imeli velik vpliv tudi na oblikovanje gospodarskega sistema in njegovega delovanja oz. gospodarske politike; Boris Kidrič pri oblikovanju jugoslovanske gospodarske politike v drugi polovici širidesetih in prvi polovici petdesetih let, Boris Kraigher pa v sredini šestdesetih let kot eden najdoločnejših zagovornikov gospodarske reforme. Prispevek slovenske politike je bil velik zlasti glede dogajanja v šestdesetih letih, ko je bil čas gospodarske krize in poskusa njenega preseganja z reformami, gospodarskimi in političnimi glede ustroja in delovanja federativnosti. Z zaostrovanjem odnosov med zveznim vodstvom in reformno (liberalno) usmerjenimi republiškimi vodstvi v Ljubljani, so se konec šestdesetih in v začetku sedemdesetih let močno zaostrili tudi odnosi med slovenskimi politiki v Beogradu in v Sloveniji. Nasprotno je bila Slovenija tista, ki je s posameznimi dejanji pogojila nadaljnje dogajanje v vsej Jugoslaviji; konec petdesetih let je t. i. trboveljski štrajk ruderjev odprl vprašanje centralizma v gospodarstvu glede naložb v slovensko gospodarstvo, konec šestdesetih let je t. i. cestna aféra to ponovno obudila in nadgradila. »Upornost« Slovenije ni bila v drugih predelih Jugoslavije dobro razumljena in sprejeta. V gospodarsko nerazvitenih republikah so Sloveniji očitali nesolidarnost, pri zveznih organih pa so v slovenskih zahtevah glede večjega vpliva na naložbe v Sloveniji, razumeli kot jemanje pristojnosti centralnim oblastem in zmanjševanje njihove avtoritete, kar naj bi bilo slabo za Jugoslavijo.

Slovenija je v Jugoslaviji, tako prvi kot drugi, bila več kot sedemdeset let. Večina tega časa je bila Slovenija v okviru druge Jugoslavije, v kateri je nastopala kot država in je kljub omejitvam zaradi predane suverenosti oblasti ter centralizma na upravnem, področju imela možnost aktivno sooblikovati skupno jugoslovansko državo. Na osnovi dejstva, da je imela v jugoslovanski državi svojo državnost z vsemi njenimi bistvenimi postavkami, je dosegla osamosvojitev in nastanek samostojne in neodvisne države Republike Slovenije.

Znanstvena spoznanja o raziskovani temi pomenijo dopolnitve dosedanjih vedenj, ki pa so bila površna, posplošena in nesistematična. Tudi v tej raziskavi je bil zaradi obsežnosti problematike potreben sicer izbor vprašanj, na katera je bilo treba odgovoriti. Učinek rezultata raziskave je vsekakor bolj sistematičen in jasen pogled skozi oči zgodovinopisja na sorazmerno dolgo obdobje, dolgo skoraj pol stoletja. Pokazana je bistvena problematika, ki je bila v tem času za Slovenijo/Slovence v Jugoslaviji pomembna. Spoznanja kot rezultat raziskovalnega procesa so tako bistvena za razumevanje preteklosti, ki je v veliki meri še prisotna v sedanosti.

4.Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem projektu in zastavljenih raziskovalnih ciljev³

Z raziskavo je bil zasnovana vsebina programa izpolnjena. Vsebinsko izhodišče (hipoteza), da je bila Slovenija v jugoslovanski državi sicer normativno po načelih enakosti in enakopravnosti narodov in njihovih republik v ustavno in zakonsko enakem položaju kot so ga imele druge federalne enote (republike), se pa je razlikovala zaradi svojih posebnosti, ki so jih dajale določeno prednost pred drugimi. Ta je izhajala iz njenega dotedanjega (zgodovinskega) razvoja, zlasti se je to poznalo na področju gospodarskega razvoja, saj je bila Slovenija vsaj glede industrijskega razvoja najbolj razviti del Jugoslavije. To je določalo vlogo Slovenije v drugi jugoslovanski državi. Gospodarska razvitost je bila na eni strani prednost, hkrati pa je v sistemu gospodarske politike, centralistično planskem gospodarstvu kakršno je bilo v prvem desetletju obstoja druge Jugoslavije, to pomenilo slabost. Sloveniji ni bil omogočan razvoj, kakršen bi bil sicer glede na njene gospodarske možnosti, ker je politika enakosti vseh republik oz. predelov jugoslovanske države zahtevala od Slovenije upočasnitve njenega razvoja na področju industrializacije, kar je bila osnovna usmeritev jugoslovanske gospodarske politike. Po dobrem desetletju je to ne toliko pri politiki (slovenskih oblasteh) kot pri ljudeh, npr. rudarjih v Revirjih, vzbudilo negodovanje, ki so ga izrazili s prvo stavko v socialističnem jugoslovanskem obdobju. Stavka je sicer imela socialne zahteve (plačilo), dejansko pa je izražala nestrinjanje z gospodarsko politiko glede naložb. Te je določala zvezna, osrednja oblast, kajti kljub načelni federativnosti je bil v praksi uveljavljen centralizem. Dejansko je zapostavljanje gospodarskega razvoja Slovenije po načelu njenega »čakanja« na to, da se drugi predeli države (republike) približajo ali izenačijo z njenim gospodarskim stanjem na področju industrijskega razvoja, vzpodbudilo večjo odločnost slovenskih oblasti, da tudi na področju odnosa med republikami in zveznimi oblastmi ter med republikami med seboj uveljavijo načelo samoupravljanja, ki je bil jugoslovanski politični sistem, da z rezultati ustvarjenega »gospodari« in razpolaga ustvarjalec. To je pomenilo stališče, da naj ima Slovenija večjo vlogo pri svojem lastnem razvoju. Na tem prepričanju je temeljila slovenska politika o potrebi večanja vloge republik v odnosu do državnih osrednjih oblasti (zlasti državne uprave). Slovenija je bila glede tega vodilna glede reforme federacije, kar je bila politična dejavnost v šestdesetih letih in se je pokazala v ustavi iz leta 1974, ki je jugoslovansko federacijo še dodatno federalizirala in omogočila večjo stopnjo državnosti republik in uvedbo t. i. nacionalnih gospodarstev. Osnovna vprašanja, kakšen je bil položaj, zlasti pa vloga Slovenije v Jugoslaviji in kakšen je bil vpliv Slovenije na njen razvoj, kot so bila zastavljena v zasnovi projekta, so dobila z raziskavo odgovor oz. »podobo«.

5.Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁴

Glede na vsebinsko zasnovano projekta, na zastavljena izhodišča, na katere je projekt želel odgovoriti, ni bilo nobenih sprememb oz. odstopanj. Odstopanj oz. sprememb ni bilo niti v sestavi projektne skupine. Sprememb je bila le glede njenega vodenja oz. vodje raziskovalnega projekta. V letu 2013 (v zaključnem letu izvajanja projekta) je prišlo do spremembe v vodstvu projektne skupine. Vodja raziskovalnega projekta dr. Peter Vodopivec se je namreč konec leta 2012 upokojil in vodenje projektne skupine je prevzel dr. Zdenko Čepič.

6.Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁵

Znanstveni dosežek			
1.	COBISS ID	COBISS.SI-ID 299224	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	<i>SLO</i>	GABRIČ, Aleš. Slovensko-Hrvatski odnosi u prijelomnim godinama
		<i>ANG</i>	GABRIČ, Aleš. Slovenian Croatian Relations during the Critical Years
Opis	<i>SLO</i>	Po letu 1945, ko je bila jugoslovanska politika oblikovana v zveznem centru, Sloveniji in Hrvaški ni bilo omogočena večja povezanost; njuni voditelji so se med seboj pogovarjali posredno kot udeleženci sračanj na državni ravni. V času so t.i. partijski "liberalci" obvladovali vodstva Zveze komunistov v nekaterih republikah, sta Slovenija in Hrvaška sprejeli podobne stališča o težavah v državi in večinoma podpirali druga drugo v zveznih organih. Hrvaško vodstvo je začelo izgublja podporo slovenske strani leta 1971, ko je večina Slovencev menila, da vodstvo Hrvaške	

		popušča nacionalističnim pritiskom in da za svoje težave krivijo vse druge dele Jugoslavije, ne pa težav v lastni republik. Slovenija je sprejela lastno oceno položaja nemirov na Hrvaškem in v slovenski politični voditelji so se odločili, da bodo njihovi predstavniki v zveznih institucij izrazili svoje odločno stališče v zveznih ustanovah le, če bodo k temu neposredno pozvani.
	ANG	After 1945, Yugoslav policy was created in the federal centre, and Slovenia and Croatia could not and were not allowed to develop closer ties; instead, their leaderships held talks with each other indirectly as participants in meetings at the state level. At the time when party 'Liberals' dominated the leaderships of the League of Communists in some republics, Slovenia and Croatia adopted similar points of view about the problems in the country and mostly supported each other in the federal bodies. The Croatian leadership started losing the support of their Slovene counterparts in 1971, when the majority of Slovenes believed that the Croatian leadership was giving in to nationalistic pressures and blamed all other parts of Yugoslavia for their problems except for their own republic. Slovenia took a very moderate position on the unrest in Croatia, and Slovene political leaders decided that their representatives in federal institutions would express their views only if called upon to do so or if required.
	Objavljeno v	Hrvatsko proljeće 40 godina poslije
	Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci
2.	COBISS ID	COBISS.SI-ID 302680 · Vir: vpis v poročilo
	Naslov	<p>SLO GAŠPARIČ, Jure. Menjava političnih elit na Slovenskem po drugi svetovni vojni</p> <p>ANG GAŠPARIČ, Jure. Replacement of the Political Elites in Slovenia After World War II</p>
	Opis	<p>SLO Po drugi svetovni vojni je bila izvedena menjava političnih elit na Slovenskem. Konec druge svetovne vojne je velik del predvojne politične elite zapustil slovensko ozemlje. Od treh tradicionalnih idejnopolitičnih taborov na Slovenskem je v domovini ostal politično organiziran le del marksističnega tabora, tj. komunistična partija, ki je prevzela oblast. Nova oblast je bila sicer okrepljena s posameznimi predstavniki stare elite, vendar zgolj začasno in v majhnem številu.</p> <p>ANG After World War II a replacement of the political elites was carried out in Slovenia. At the end of World War II a large part of the pre war political elite left the Slovenian territory. Of three traditional Slovenian ideological political camps only a part of the Marxist camp, that is, the Communist Party, which took over the power, remained politically organised in Slovenia. The new authorities may have been strengthened with a few representatives of the old elite, but only temporarily and in rare cases.</p>
	Objavljeno v	Alte und neue Eliten im pannonischen Raum seit 1945
	Tipologija	1.06 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci (vabljeno predavanje)
3.	COBISS ID	COBISS.SI-ID 300402 · Vir: vpis v poročilo
	Naslov	<p>SLO PRINCIČ, Jože. Denarno-blagovni odnosi Slovenije z drugimi jugoslovanskimi republikami (1945-1950)</p> <p>ANG PRINCIČ, Jože. Slovenian Monetary and Commercial Relations with Other Yugoslav Republics (1945-1950)</p>
		Zaradi manka statističnih podatkov, jugoslovanski zvezni organi so jih začeli zbirati šele leta 1966, niso bile do sedaj raziskovanju medrepubliških blagovnih menjav namenjene nobene pozornosti. Avtor v članku na podlagi dosegljivega arhivskega in drugega dokumentarnega gradiva osvetljuje sistemskie značilnosti proračunskega financiranja in kreditiranja, načine

			planskega obvladovanja trga in oblike ilegalnega trgovanja. Analizira vlogo Slovenije v centralističnem sistemu preskrbe in prehrane. Slovenija je kot glavna porabnica za vzdrževanje tekoče proizvodnje in zagotavljala redne prehrane in oskrbe prebivalstva prejemala iz drugih republik manjkajoče surovine in živila, kot glavna proizvajalka pa je morala presežke industrijske in kmetijske proizvodnje odstopati drugim republikam. Tako kot druge republike je tudi sama branila svoje gospodarske interese in zapirala meje pred nakupovalci iz drugih republik.	
			To date the exchange of goods between the republics has remained unexplored due to the lack of statistical information (which the Yugoslav federal authorities started collecting as late as in 1966). On the basis of available archive and other documentary materials the author of the following article sheds light on the systemic characteristics of budgetary financing and loans, ways of planned market management, and forms of illegal trading. He analyses the role of Slovenia in the centralist system of food and goods supply. Slovenia as the main consumer received the required raw materials and food from the other republics in order to maintain its production and ensure regular food and goods supply for its people, and as the main producer it had to transfer the surplus industrial and agricultural production to the other republics. Like the other republics Slovenia also defended its economic interests, closing the borders in order to deter buyers from the other republics.	
	Objavljeno v	Prispevki za novejšo zgodovino, 2012, letn. 52, št. 1		
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek		
4.	COBISS ID		COBISS.SI-ID 268523	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO	PRINČIČ, Jože. Pot do slovenske narodnogospodarske suverenosti 1945-1991	
		ANG	PRINČIČ, Jože. Path Towards Slovenian National-Economic Sovereignty 1945-1991	
	Opis	SLO	Pojem naravnega gospodarstva je neločljivo povezan s pojmom države. Predstavlja velik in zaokrožen gospodarski sistem. V drugi jugoslovanski državi se je pojem narodno gospodarstvo naselil v gospodarski in politični besednjak na prehodu iz šestdesetih v sedemdeseta leta in ga ni zapustil vse do razpada države. Uveljavljati se je začel z opuščanjem državnega centralizma na zvezni ravni in s prenosom pristojnosti na republike. Slovenija je v letih 1945 do 1991 izpolnila pogoje za preoblikovanje svojega gospodarstva iz regionalnega v narodno gospodarstvo. Ustava SFRJ iz leta 1974 je pomenila pomemben mejnik v procesu decentralizacije jugoslovanske države. Postavila je temelje konfederativnega ustroja in okreplila državnost republik. Z njo je Jugoslavija postala gospodarska skupnost z enotnim pravnim in gospodarskim prostorom. Kljub temu da zasnova gospodarske ureditve in usmerjanja gospodarskih tokov ni bila v prid slovenskim potrebam in pričakovanjem.	
		ANG	The concept of national economy is inseparable from the concept of state. It presupposes a large-scale and comprehensive economic system. In the second Yugoslav state the concept of national economy was introduced into economic and political vocabulary at the turn f the 1960s and remained in use until the dissolution of the state. It came into use as state centralism at the federal level was gradually abandoned and the jurisdictions were transferred to the individual republics. Between 1945 and 1991 Slovenia fulfilled the conditions for the transformation of the economy from a regional into a national economy. The 1974 constitution of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia represented an important milestone in the process of decentralisation of the Yugoslav state. It set out the foundations for the confederate structure and strengthened the sovereignty of the republic. With this constitution Yugoslavia became an economic community	

		with the single legal and economic space. Despite the fact that the foundations of the economic system and orientation of the economic flows did not support the Slovenian needs and expectations.
	Objavljeno v	Pot do slovenske narodnogospodarske suverenosti 1945-1991
	Tipologija	2.01 Znanstvena monografija
5.	COBISS ID	COBISS.SI-ID 292235 Vir: vpis v poročilo
	Naslov	<p><i>SLO</i> ČEPIČ, Zdenko. Slovenija, Moja država : država in državnost v mislih in dejanjih slovenske politike : (dejstva in mnenja).</p> <p><i>ANG</i> ČEPIČ, Zdenko. Slovenia, My Country: the State and Statehood in the Thoughts and Actions of Slovenian Politics (Facts and Opinions)</p>
	Opis	<p><i>SLO</i> Osrednja tema slovenske zgodovine od sredine 19. stoletja je bilo vprašanje naroda, vprašanje narodnega ozemlja, in vprašanje oblasti nad tem ozemljem – vprašanje državnosti. Pot do državnosti, do lastne države se je začela za Slovence v času pomladni narodov v vsej Evropi sredi 19. stoletja. Takrat je nastal prvi narodni politični program Zedinjene Slovenije. Bil je ideal in v celoti nikoli uresničen. Do razglasitve svoje samostojne in suverene države so Slovenci vedno živel v državnem okviru druge države, ki jim je določala stopnjo državnosti oziroma nacionalnih pravic. V času prve jugoslovenske države se je želja po državnosti kazala v avtonomističnih hotenjih. Te so zamenjali federalistični v času 2. svetovne vojne in to v obeh slovenskih političnih polih, ki sta se v tem času spopadala za oblast. Izoblikovala se je misel o federativno organizirani jugoslovanski državi, v kateri bi bila Slovenije federalna enota. Te je uveljavilo osvobodilno gibanje, ki je v času vojne prevzemo politično pobudo in na koncu vojne tudi oblast. Na osnovah vzpostavljenih v času vojne z upoštevanjem načela pravice do samoodločbe naroda, ta vključuje tudi pravico do odcepitve je bila obnovljena jugoslovanska država s federativno organiziranostjo države in spremenjenim političnim sistemom, v kateri je Slovenija kot federalna enota dosegl veliko stopnjo državnosti (svojo ustavo, zakonodajno in izvršilno telo).</p> <p><i>ANG</i> The central topic of the Slovenian history since the middle of the 19th century has been the issue of the nation, the question of the national territory, and the question of who has held the authority over this territory – the issue of statehood. For Slovenians the path to statehood and the Slovenian state started during the Spring of Nations, which took place all over Europe in the middle of the 19th century. At that point in history the first national political programme of the United Slovenia was drawn up. This was an ideal and it has never been realised in whole. Until the proclamation of the independent and sovereign state of Slovenia, Slovenians always lived in the context of other states, which determined the level of the Slovenian statehood or national rights. During the first Yugoslav state the ambitions for statehood manifested themselves as autonomist aspirations. These were replaced by the federalist goals during World War II – on both of the Slovenian political sides that fought for power during that time. The idea of the federally organised Yugoslav state, in which Slovenia would represent a federal unit, was formed. It was asserted by the liberation movement which took over the political initiative as well as power at the end of the war. The Yugoslav state was restored on the foundations established during the war, taking into account the right to the self determination of the nations (which included the right to secession), as a federal state with a different political system, in which Slovenia as a federal unit had a high level of statehood (its own constitution as well as legislative and executive bodies).</p>
	Objavljeno v	Osamsovojitev 1991 : država in demokracija na Slovenskem v zgodovinskih razsežnostih, (Historia, 20).
	Tipologija	1.06 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci (vabljeni predavanje)

7.Najpomembnejši družbeno-ekonomski rezultati projektne skupine⁶

	Družbeno-ekonomski dosežek		
1.	COBISS ID	COBISS.SI-ID 2838381	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO	GAŠPARIČ, Jure. Kako dojemati socialistično Jugoslavijo? Od dežele neštetih prednosti k jugonostalgiji : raznolikosti skupne zgodovine in prisotnosti v naši preteklosti – življenje pod komunizmom, življenje v času hladne vojne kot del evropske razprave o zgodovinskem poučevanju
		ANG	GAŠPARIČ, Jure. How to Comprehend the Socialist Yugoslavia? From the Land of Countless Advantages to Yugo-Nostalgia. : Diversities of Common History and the Presence of Our Past - The Life During the Communism, the Life During the Cold War as Part of the European Discussion on History Teaching
	Opis	SLO	Avtor v preglednem referatu, ki ga je imel v Kaliszu na Poljskem. septembra 2010 v organizaciji Masarikove univerze iz Brna, Karlove Univerze iz Prage in Univerze iz Ljubljane predstavljal problematiko dojemanja države, kako so ljudje dojemali svoj položaj, položaj države in njo samo. Raziskavo temelji na gradivu Centra za raziskave javnega mnenja na FDV.
		ANG	Author the report in Kalisz (Poland) in september 2010 (organized by Masaryk niversity Brno, Charles University Prague, University in Ljubljana) in which focus question was how did the people comprehend their own position, the position of the state and the state itself. The answer to this is provided by extensive research, carried out since 1968 in the context of the Slovenian Public Opinion Surveys at the Faculty of Social Sciences in Ljubljana.
	Šifra	B.04 Vabljeno predavanje	
	Objavljeno v	Diversities of Common History and the Presence of Our Past - The Life During the Communism, the Life During the Cold War as Part of the European Discussion on History Teaching	
	Tipologija	1.06 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci (vabljeno predavanje)	
	COBISS ID	COBISS.SI-ID 3058031	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO	ČUČEK, Filip, HADALIN, Jurij, GAŠPARIČ, Jure. Strta pričakovanja
		ANG	ČUČEK, Filip, HADALIN, Jurij, GAŠPARIČ, Jure. Crushed expectation
2.	Opis	SLO	V radijski oddaji Sledi časa (z naslovom Strta pričakovanja (Ljubljana: Radio Slovenija, I. program, 23. dec. 2012; http://tvslo.si/predvajaj/strta-pricakovanja/ava2.153826307/)) so dr. Jure Gašparič, dr. Jurij Hadalin in dr. Filip Čuček orisali slovenski nacionalni razvoj (od začetkov modernega slovenskega nacionalizma v drugi pol. 19. stol. preko slovenske »izkušnje« v prvi in drugi Jugoslaviji do slovenske osamosvojitve leta 1991) in skušali osvetliti položaj Slovencev v treh različnih družbeno-političnih sistemih.
		ANG	In the broadcast Sledi časa (Scent of time) (with the title Strta pričakovanja /Crushed expectation) (Ljubljana: Radio Slovenija, I. program, 23. dec. 2012; http://tvslo.si/predvajaj/strta-pricakovanja/ava2.153826307/) dr. Jure Gašparič, dr. Jurij Hadalin in dr. Filip Čuček described the Slovenian national development (from the beginnings of the modern Slovenian nationalism in the second half of the 19. century through the Slovenian "experience" in the first and second Yugoslavia to the Slovenian independence in 1991) and tried to brighten the Slovenian situation in three different socio-political systems.
		F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom

	Šifra	(seminarji, forumi, konference)	
	Objavljeno v	Ljubljana: Radio Slovenija, I. program, 23. dec. 2012. http://tv slo.si/predvajaj/streha-pricakovanja/ava2.153826307/	
	Tipologija	2.19 Radijska ali televizijska oddaja	
3.	COBISS ID	COBISS.SI-ID 263604	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	<i>SLO</i>	Slovenska pot iz enopartijskega v demokratični sistem
		<i>ANG</i>	Slovenian route from the one-party democratic system
	Opis	<i>SLO</i>	V zborniku o načinu in potekanju demokratizacije v Sloveniji v zadnjem obdobju druge jugoslovanske države predstavlja 18 avtorjev (9 iz tujine) slovenski prelom oz. razhajanje z Jugoslavijo v širšem evropskem merilu, kako je potekal proces demokratizacije v Sloveniji, kako so Slovenijo zaradi tega gledali v drugih delih Jugoslavije (Srbija, Hrvaška, Makedonija, Kosovo) in kako so na to gledali v bližnjem slovenske sosedstvu (Avstrija, Italija). Velik prelom se malim narodom ne dogaja prav pogost, zato vedno znova vzbuja pozornost tudi zgodovinopisja. Pričajoče delo je kamenček v mozaiku spoznanj zgodovinopisja o časovno bližnji preteklosti.
		<i>ANG</i>	In the collection of scientific papers of the manner and conduct of democratization in Slovenia in the last period of the second Yugoslav state represents 18 authors (9 from abroad) Slovenian or break with Yugoslavia. In these papers they show divergence of Yugoslavia in the wider European context, how is undergoing a process of democratization in Slovenia, how looked Slovenia because of it in other parts of Yugoslavia (Serbia, Croatia, Macedonia, Kosovo) and how to watch the nearby Slovenian neighborhood (Austria, Italy). Big break for the small nations is not happening frequently, it always attracts attention as historiography. The present work is a piece in the mosaic of history lessons about the time the recent past.
	Šifra	C.02 Uredništvo nacionalne monografije	
	Objavljeno v	Slovenska pot iz enopartijskega v demokratični sistem	
	Tipologija	2.25 Druge monografije in druga zaključena dela	
4.	COBISS ID	COBISS.SI-ID 368133	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	<i>SLO</i>	PRINČIČ, Jože. Gospodarska zgodovina Slovencev v času druge jugoslovanske države in osamosvajanja (1945-1991)
		<i>ANG</i>	PRINČIČ, Jože. Economic History of Slovenians during the Second Yugoslav State and the Attainment of Independence (1945-1991)
	Opis	<i>SLO</i>	V referatu so orisani prvi koraki kritičnega raziskovanja gospodarskega razvoja v Sloveniji po letu 1945, do konca osemdesetih let. V drugem delu so analizirana prizadevanja in dosežki posameznikov in ustanov v dveh desetletjih po osamosvojitvi. V tretjem delu so izpostavljene težave in ovire pri raziskovalnem delu, v četrtem delu pa je avtor predstavil svoje videnje razvojne perspektive gospodarskega zgodovinopisja v letih 1945-1991. Dodana je bibliografija pomembnejših del iz obravnavanega obdobja.
		<i>ANG</i>	The paper outlines the first steps critical survey of economic development in Slovenia after 1945, until the end of the eighties. The second part analyzes the efforts and achievements of individuals and institutions in the two decades after independence. In the third part, the problems and barriers in research, in the fourth chapter, the author presented his vision of economic development perspectives of history in the years 1945-1991. At the end he added the bibliography of major works from economic history of period 1945-1991.
	Šifra	B.04 Vabljeni predavanje	
	Objavljeno v	Vizija raziskav slovenske gospodarske in družbene zgodovine	
	Tipologija	1.06 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci (vabljeni	

			(predavanje)
5.	COBISS ID	COBISS.SI-ID 753075	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO	Prispevki za novejšo zgodovino
		ANG	Contributions to Contemporary History
	Opis	SLO	Prispevki za novejšo zgodovino so osrednja slovenska znanstveno revijo za novejšo zgodovino, ki izhaja redno od leta 1960. Revija objavlja znanstvene članke, ki so tematsko vezani na čas 19. in 20./21. stoletja. Poleg objave znanstvenih člankov (izvirnih, preglednih) ima revija še ustaljene rubrike: ocene in poročila, v katerih strokovnjaki za posamezna področja zgodovine in časovne okvire poročajo in ocenjujejo knjige iz tematike novejše zgodovine, historična dokumentacija, v kateri so objavljeni krajši zgodovinski viri (z znanstvenimi opombami), jubileji, razpravljanja. V reviji so redno objavljeni prispevki avtorjev iz tujine. Njihovi prispevki so objavljeni v slovenskem jeziku, tako da so dosegljivi širšemu krogu bralcev. S tem revija krepi tudi slovensko zgodovinopisno terminologijo in skrbi za uporabo slovenskega jezika. Čepič Zdenko je odgovorni urednik revije od leta 1991.
		ANG	Contributions to Contemporary History as the leading Slovenian scientific journal of Contemporary History published regularly since 1960. The journal publishes scientific articles that are thematically linked to time 19 and 20./21. Century. In addition to the publication of scientific papers (original, transparent), the magazine has settled sections: reviews and report, in which experts in individual fields of history and time frames to report and evaluate books from the topic of recent history, historical documentation, which are published short historical sources (with scientific notes), anniversaries, discussion. The magazine regularly published contributions of authors from abroad. Their contributions have been published in the Slovenian language, so that they can be much wider audience. The magazine also strengthens the Slovenian historiographic terminology and concerns for the use of the Slovenian language. Čepič Zdenko is the responsible editor of the journal since 1991.
	Šifra	C.05	Uredništvo nacionalne revije
	Objavljeno v		Prispevki za novejšo zgodovino Ljubljana
	Tipologija	2.25	Druge monografije in druga zaključena dela

8.Drugi pomembni rezultati projetne skupine⁷

Na osnovi vsebine raziskovalnega projekta (kot njegov rezultat) je bil v organizaciji Inštituta za novejšo zgodovino in Muzeja novejše zgodovine Slovenije, 28-29. november 2013 izveden simpozij »Slovenija v Jugoslaviji« na katerem so sodelovali z referati vsi člani skupine, ki je bila izvajalka raziskovalnega projekta. Na simpoziju so bili tudi drugi udeleženci, tudi iz drugih držav nastalih iz republik nekdanje Jugoslavije. Predstavili so bistvene poudarke svojih raziskav iz projekta. Povzetki so objavljeni v: Slovenia v Jugoslaviji : povzetki : simpozij, Ljubljana, 28.-29. november 2013 = Slovenia in Yugoslavia : abstracts : symposium, uredil Zdenko Čepič, 70 str. (COBISS.SI-ID269845760). Referati s simpozija so dosegljivi (elektronski vir - video) na portalu Sistory (www.sistoy.si/SISTORY:ID 20426). Na osnovi svojih referatov bodo avtorji pripravili tekste za zbornik oz. monografija; izšel bo (predvidoma) v letu 2014, izdajatelj in založnik Inštitut za novejšo zgodovino (zbirka Vpogledi).

9.Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁸

9.1.Pomen za razvoj znanosti⁹

SLO

V slovenski javnosti in tudi v našem zgodovinopisu smo danes še vedno priča zaostrenim razhajanjem v razpravah o naravi jugoslovenskega političnega sistema, ki so ga oblikovali komunisti v skladu s svojo politično doktrino in o slovenskem položaju v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni. Glavni problem vseh teh razprav in razhajanj je, da ne temeljijo v poglobljeni analizi najrazličnejših vidikov pretekle stvarnosti, temveč se osredotočajo predvsem na njene ideološke in politične, zunanje razsežnosti. Ena temeljnih protislovij jugoslovenske družbe od srede šestdesetih let dalje predstavlja njena formalna odprtost navzven in njena še vedno ekskluzivna in avtoritarna politično-ideološka ureditev znotraj, njena stvarna usmeritev k potrošništvu, ki naj bi bilo sestavni del komunizma/socializma s »človeškim obrazom« ter njena neprekinjena politično-ideološka mobilizacija. Namen raziskave projektne skupine je bil poseči globlje v vzroke in posledice zgodovinskega razvoja Slovenije po drugi svetovni vojni, ko je bila ta polnopravni del jugoslovenske države. V središču raziskovalne pozornosti so bile zato na eni strani stvarne gospodarske razmere in odnosi, tudi življenski standard prebivalstva kot pokazatelj le-teh, na drugi pa tudi javno mnenje, ki se v svojih temeljnih željah in stremljenjih razhaja s politiko političnih elit. Šele z razumevanjem vsega, kar je vplivalo na položaj in vlogo Slovenije v Jugoslaviji je mogoče vzpostaviti do bližnje preteklosti bolj politično uravnotežen odnos. Raziskava izvedena v okviru projekta je s svojimi rezultati prispevala k takšnemu uravnoteženju. Metodološko izhodišče projekta je bilo predvsem empirično, pozitivistično raziskovanje vseh vrst zgodovinskega gradiva, saj si preseganja hitrih in posplošenih političnih in ideološko obarvanih sodb o bližnji preteklosti brez tega ni mogoče niti zamisliti. To je bistven prispevek projekta k razvoju zgodovinopisa kot dela znanosti. V slovenskem zgodovinopisu je ta projekt, ki je z metodologijo (in tehniko) znanstvenega zgodovinopisa široko in kompleksno usmerjal k vprašanju slovenskega položaja v Jugoslaviji. Raziskovalci so v izvajanju projekta težili k interdisciplinarnemu povezovanju spoznanj tudi drugih znanstvenih disciplin iz družboslovja, ekonomije, antropologije in ved, ki se ukvarjajo z raziskovanjem kulturne politike in ustvarjalnosti. Tako je zgodovinopisje s tem projektom storilo korak v smeri preseganja t. i. faktografskega historicizma, ki ga raziskovalci drugih, družboslovnih in humanističnih strok radi kar a priori zavračajo, čeprav v zgodovinopisu brez tega ne gre. Izsledki oz. zaključki projekta so takšni, da bližnjo preteklost (večina nas jo je doživel) stvarno soočajo s konkretno zgodovinsko stvarnostjo. Na ta način je z raziskavo storilo zgodovinopisje pomemben prispevek tako v razvoju svoje stroke, zgodovinopisja novejše dobe, katere procesi so se komaj zaključili in je treba imeti zato v raziskovanju jasen odnos do njih, kot tudi vedenja o dogajanju, dohodkih in osebah, ki so v zgodovinskem procesu sodelovale oz. ga pogojevale.

ANG

In the Slovenian public as well as in our historiography we still face intense disagreements when discussing the nature of the Yugoslav political system, established by the communists in accordance with their political doctrine, and when considering the Slovenian position in Yugoslavia after World War II. The main problem of all these debates and discord is that the opinions are not based on an in depth analysis of various aspects of the past reality. Instead they focus predominantly on the ideological and political external dimensions. One of the main contradictions of the Yugoslav society from the mid 1960s was its formal outward openness in comparison to its still exclusive and authoritarian internal political ideological regime, and its actual orientation towards consumption, which was supposedly an integral part of the communism/socialism with a "human face" as well as its constant political ideological mobilisation. The purpose of the project group's research was to delve deeper into the causes and consequences of the Slovenian historical development after World War II, in the time when it was a full member of the Yugoslav state. Therefore the research focused, on one hand, on the actual economic circumstances and relations as well as on the living standard of the population as an indicator of these circumstances and relations, and on the other hand also on the public opinion, which – in its basic wishes and aspirations – differed from the policies of the political elites. Only by understanding everything that influenced the position and role of Slovenia in Yugoslavia, we can establish a more politically balanced relationship to our recent past. The results of the research carried out in the context of our project have contributed to a more balanced outlook. The empiric, positivistic research of all sorts of historical materials represented the methodological foundation of the project, since without that it is not even possible to envision how to transcend the hasty and generalised politically and ideologically influenced opinions about the recent past. This represents a vital contribution of our project to the development of historiography as a science. In the Slovenian historiography this project, using the scientific historiography methodology (and techniques), has shed light on the issue of the Slovenian position in Yugoslavia in a broad and complex manner. When they carried out the

project, the researchers strived to ensure the interdisciplinary integration as well as take into account the realisations of other scientific disciplines – social sciences, economy, anthropology, and sciences exploring the cultural policies and creativity. With this project historiography has taken a step towards overcoming the so called factographic historicism, which the researchers from other social sciences and humanities frequently reject a priori, even though historiography cannot do without it. The findings or conclusions of this project bring the recent past (most of us have experienced it) into an objective confrontation with the concrete historical reality. With this research historiography has made a significant contribution to the development of the historiography of the recent past, where certain processes have just been concluded. Therefore research should have a clear attitude to these processes as well as to the knowledge of the events, developments and persons which took part in the historical processes or influenced them.

9.2.Pomen za razvoj Slovenije¹⁰

SLO

Poznavanje dejstev iz preteklosti je tudi ena od osnovnih nalog oz. poslanstev znanstvenega zgodovinopisja. Dejstva razvoja v preteklosti so potrebna osnova za razumevanje sedanjosti in iz te izhajajočega razvoja. Na poznavanju lastnega zgodovinskega razvoja, na dejstvih, ki tega označujejo in opredeljujejo, je mogoče oblikovati tako »sedanjost« kot prihodnost. V ugotovitvah kakšen je bil položaj in zlasti vloga Slovenije v jugoslovanski državi, v kateri smo Slovenci živeli triinsedemdeset let, od tega šestinštirideset let v položaju, ko je bila Slovenija država oz. je imela veliko značilnosti državnosti, je treba videti stvarno, na temeljih raziskave znanstvenega zgodovinopisja temelječo presojo, podobe Slovencev in njihove države v okviru federativne Jugoslavije. Osvetlitev vloge Slovencev v Jugoslaviji v letih 1945–1991 je namreč ključnega pomena za razumevanje sodobne slovenske zgodovine in tudi razvoja Slovenije po letu 1991. V raziskavi o položaju in vlogi Slovenije v Jugoslaviji (1945–1991) je treba, glede na njene osnovne ugotovitve in potrditve (pa tudi zavrnitve nekaterih posplošenih in približnih ocen), videti prispevek k predstavitvi in razčiščevanju zgodovinskih osnov sedanje slovenske države. Razvoj Slovenije ima osnove v njeni preteklosti, ki jo je treba poznati (in priznati). Za razvoj je potrebno tudi preseganje ideoološko-političnih razprav in razhajanj o bližnji preteklosti in njihova preusmeritev k stvarnim dejstvom in podatkom. Raziskava in njeni rezultati prispevajo k temu, kar ima tudi pomen za razvoj Slovenije.

ANG

To know the facts from the past is one of the basic tasks or missions of scientific historiography. The facts about the development in the past represent the vital foundations for understanding the present as well as the resulting progress. The "present" as well as future may be formed on the basis of the knowledge of one's own historical development, in view of the facts determining and defining this progress. When we think about the position and particularly the role of Slovenia in the Yugoslav state, in the context of which Slovenians existed for 73 years (46 of these in the situation where Slovenia was a state or had many characteristics of a state), we should be aware of the real image of Slovenians and their state in the context of the federal Yugoslavia, based on scientific historiographic research. Namely, shedding light on the role of Slovenians in Yugoslavia in the period from 1945 to 1991 is of key importance for understanding the contemporary Slovenian history as well as the development of Slovenia after 1991. In view of its basic establishments and confirmations (as well as the rejection of some generalised and approximate estimates), the research about the position and role of Slovenia in Yugoslavia (1945–1991) should be seen as a contribution to the presentation and clarification of the historical basis for the Slovenian state today. The Slovenian development has roots in its past, which needs to be known (and acknowledged). In order to ensure the development, the ideological political debates and disputes with regard to our recent past must be transcended and reoriented towards the actual facts and data. This research and its results contribute to that, which is also of significant importance for the Slovenian development.

10.Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!

Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri projektu, katere konkretnе rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj

F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="button" value="▼"/>

	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	

Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.19 Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.20 Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.21 Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.22 Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.23 Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskeh in metodoloških rešitev	
Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.24 Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskeh in metodoloških rešitev	
Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.25 Razvoj novih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
Rezultat	<input type="button" value="▼"/>
Uporaba rezultatov	<input type="button" value="▼"/>
F.26 Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
Rezultat	<input type="button" value="▼"/>

	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

Rezultat	<input type="text"/>
Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

Komentar

11. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!
Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visokošolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐	

G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitet	☐	☐	☐	☐	
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj	☐	☐	☐	☐	
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva	☐	☐	☐	☐	
G.09.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	

Komentar

--

12. Pomen raziskovanja za sofinancerje¹¹

Sofinancer			
1.	Naziv		
	Naslov		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja	Šifra	
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
	5.		
	Komentar		
	Ocena		

13. Izjemni dosežek v letu 2013¹²**13.1. Izjemni znanstveni dosežek**

--

13.2. Izjemni družbeno-ekonomski dosežek

--

C. IZJAVE

Podpisani izjavljjam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

*zastopnik oz. pooblaščena oseba
raziskovalne organizacije:*

in

vodja raziskovalnega projekta:

Inštitut za novejšo zgodovino

Zdenko Čepič

ŽIG

Kraj in datum: Ljubljana 3.4.2014

Oznaka prijave: ARRS-RPROJ-ZP-2014/66

¹ Napišite povzetek raziskovalnega projekta (največ 3.000 znakov v slovenskem in angleškem jeziku) [Nazaj](#)

² Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja, rezultate in učinke raziskovalnega projekta in njihovo uporabo ter sodelovanje s tujimi partnerji. Največ 12.000 znakov vključno s presledki (približno dve strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

³ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikost pisave 11) [Nazaj](#)

⁴ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta, napišite obrazložitev. V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ Navedite znanstvene dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Raziskovalni dosežek iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A" ali A'. [Nazaj](#)

⁶ Navedite družbeno-ekonomske dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Družbeno-ekonomski rezultat iz obdobia izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A" ali A'.

Družbeno-ekonomski dosežek je po svoji strukturi drugačen kot znanstveni dosežek. Povzetek znanstvenega dosežka je praviloma povzetek bibliografske enote (članka, knjige), v kateri je dosežek objavljen.

Povzetek družbeno-ekonomskega dosežka praviloma ni povzetek bibliografske enote, ki ta dosežek dokumentira, ker je dosežek sklop več rezultatov raziskovanja, ki je lahko dokumentiran v različnih bibliografskih enotah. COBISS ID zato ni enoznačen, izjemoma pa ga lahko tudi ni (npr. prehod mlajših sodelavcev v gospodarstvo na pomembnih raziskovalnih nalogah, ali ustavnovitev podjetja kot rezultat projekta ... - v obeh primerih ni COBISS ID). [Nazaj](#)

⁷ Navedite rezultate raziskovalnega projekta iz obdobia izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 6 in 7 (npr. ni voden v sistemu COBISS). Največ 2.000 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

⁸ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja [Nazaj](#)

⁹ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹¹ Rubrike izpolnite / prepišite skladno z obrazcem "izjava sofinancerja" <http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>, ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisani obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

¹² Navedite en izjemni znanstveni dosežek in/ali en izjemni družbeno-ekonomski dosežek raziskovalnega projekta v letu 2013 (največ 1000 znakov, vključno s presledki). Za dosežek pripravite diapositiv, ki vsebuje sliko ali drugo slikovno gradivo v zvezi z izjemnim dosežkom (velikost pisave najmanj 16, približno pol strani) in opis izjemnega dosežka (velikost pisave 12, približno pol strani). Diapositiv/-a priložite kot priponko/-i k temu poročilu. Vzorec diapositiva je objavljen na spletni strani ARRS <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/>, predstavitev dosežkov za pretekla leta pa so objavljena na spletni strani <http://www.arrs.gov.si/sl/analyse/dosez/>. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2014 v1.01
47-37-DC-D3-29-96-03-0E-F1-8A-99-E1-DF-EA-9A-4E-90-58-8D-2F